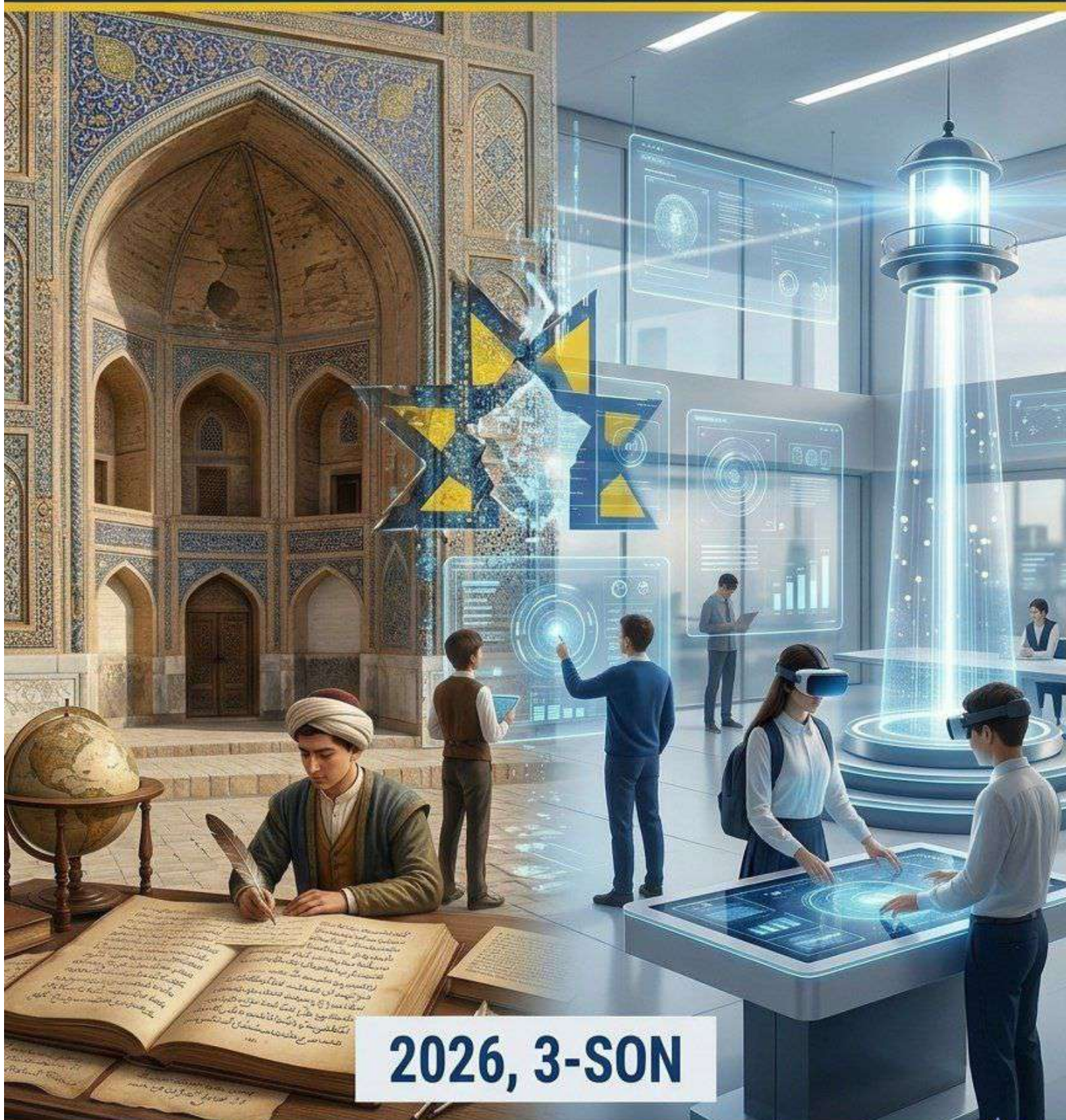




TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

RESPUBLIKA OAK JURNALI



2026, 3-SON

ISSN 2181-4201

<https://etjournal.buxdpi.uz>



BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

№. 3

BUXORO – 2026

YOSHLARNI GLOBALLASHUV DAVRIDA AXBOROT TAHDIDLARIDAN HIMOYALASHNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Raximova Aziza Kamolovna,

Buxoro davlat pedagogika instituti, Psixologiya mutaxassisligi magistranti

E-mail: raximovaa447@gmail.com

Ilmiy rahbar: Ostonov Jasur Shopurjonovich,

Buxoro davlat pedagogika instituti, psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Annotatsiya: Mazkur maqolada globallashuv sharoitida yoshlar ongiga ta'sir ko'rsatayotgan axborot tahdidlari, ularning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari hamda yoshlarni zararli axborotlardan himoyalashning samarali mexanizmlari tahlil qilinadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida yoshlar turli mafkuraviy, ma'naviy va psixologik ta'sirlarga duch kelmoqda. Tadqiqotda yoshlarning axborot xavfsizligini ta'minlashda media savodxonlik, tanqidiy fikrlash, mafkuraviy immunitet va psixologik barqarorlikning ahamiyati ilmiy jihatdan asoslangan. Shuningdek, oila, ta'lim muassasalari va jamiyat hamkorligining yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalashdagi o'rni yoritilgan.

Kalit so'zlar: globallashuv, axborot tahdidi, yoshlar, media savodxonlik, psixologik himoya, mafkuraviy immunitet, internet, ijtimoiy tarmoqlar, axborot xavfsizligi, tanqidiy fikrlash.

Raximova Aziza Kamolovna,

Бухарский государственный педагогический институт, степень магистра психологии.

E-mail: raximovaa447@gmail.com

Научный руководитель: Ostonov Jasur Shopurjonovich,

Бухарский государственный педагогический институт, доктор философии (PhD) в области психологии, доцент.

Аннотация: В данной статье анализируются информационные угрозы, воздействующие на сознание молодежи в условиях глобализации, их социально-психологические особенности, а также механизмы защиты молодежи от вредной информации. В условиях стремительного развития информационно-коммуникационных технологий молодежь подвергается различным идеологическим, духовным и психологическим воздействиям. В исследовании научно обоснована роль медиаграмотности, критического мышления, идеологического иммунитета и психологической устойчивости в обеспечении информационной безопасности молодежи. Особое внимание уделено взаимодействию семьи, образовательных учреждений и общества в процессе защиты молодежи от информационных угроз.

Ключевые слова: глобализация, информационная угроза, молодежь, медиаграмотность, психологическая защита, идеологический иммунитет, интернет, социальные сети, информационная безопасность, критическое мышление.

Raximova Aziza Kamolovna,

Bukhara State Pedagogical Institute, Master's degree in Psychology

E-mail: raximovaa447@gmail.com

Scientific manager: Ostonov Jasur Shopurjonovich,

Bukhara State Pedagogical Institute, Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Abstract: This article analyzes information threats affecting young people in the era of globalization, their socio-psychological characteristics, and effective mechanisms for protecting youth from harmful information. The rapid development of information and communication technologies has exposed young people to various ideological, spiritual, and psychological influences. The study substantiates the importance of media literacy, critical thinking, ideological immunity, and psychological resilience in ensuring youth information security. Particular attention is paid to the role of family, educational institutions, and society in protecting young people from information threats.

Keywords: globalization, information threats, youth, media literacy, psychological protection, ideological immunity, internet, social networks, information security, critical thinking.

KIRISH: XXI asr globallashtirish va raqamlashtirish va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi bilan tavsiflanadi. Zamonaviy dunyoda axborot inson hayotining barcha jabhalariga chuqur kirib borgan bo‘lib, uning ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy va madaniy taraqqiyotdagi o‘rni tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, internet va ijtimoiy tarmoqlarning keng ommalashuvi natijasida axborot almashinuvi tezligi va hajmi misli ko‘rilmagan darajada kengaydi.

Globallashtirish jarayonlari yoshlar uchun keng imkoniyatlar yaratish bilan birga, ularning ongiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan axborot tahdidlarini ham kuchaytirmoqda. Bugungi kunda internet tarmoqlarida yolg‘on ma’lumotlar, manipulyativ axborotlar, ekstremistik va radikal g‘oyalar, zo‘ravonlikni targ‘ib qiluvchi materiallar hamda ma’naviy qadriyatlarga zid kontentlarning keng tarqalishi yoshlarning ruhiy holati va dunyoqarashiga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda.

Shu nuqtai nazardan yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalash masalasi nafaqat pedagogik yoki texnologik muammo, balki muhim ijtimoiy-psixologik masala sifatida namoyon bo‘lmoqda. Zero, yoshlar jamiyatning eng faol va istiqbolli qatlami hisoblanadi. Ularning ma’naviy barkamolligi, psixologik barqarorligi hamda mustaqil fikrlash qobiliyati mamlakat taraqqiyotining muhim omillaridan biridir.

MAVZUNING DOLZARBLIGI

Hozirgi davrda axborot makoni turli mafkuraviy kurashlar maydoniga aylanib bormoqda. Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali tarqatilayotgan ayrim zararli g‘oyalar yoshlar ongiga bevosita ta’sir etib, ularning qadriyatlari va hayotiy pozitsiyalarini o‘zgartirishga urinmoqda.

Mutaxassislarning ta’kidlashicha, yoshlar psixologik jihatdan tashqi ta’sirlarga nisbatan sezgir bo‘lgan ijtimoiy guruh hisoblanadi. Ayniqsa, o‘smirlik va ilk yoshlik davrida shaxsning identifikatsiyasi, dunyoqarashi va qadriyatlar tizimi shakllanish bosqichida bo‘ladi. Shu sababli axborot tahdidlari aynan yoshlar orasida tezroq ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

O‘zbekiston Respublikasida ham yoshlarni turli axborot xurujlaridan himoyalash, ularda mafkuraviy immunitetni shakllantirish hamda media savodxonlikni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etilgan.

MUAMMONING O‘RGANILGANLIK DARAJASI

Globallashtirish va axborotlashuv jarayonlarining jamiyat rivojiga ta’siri ko‘plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan o‘rganilgan.

Xususan, E. Toffler axborot jamiyatining shakllanishi va uning inson tafakkuriga ta'sirini tadqiq qilgan. M. Kastels esa tarmoq jamiyati konsepsiyasini ishlab chiqib, axborot oqimlarining global xarakterini ilmiy asoslagan. M. Maklyuen ommaviy kommunikatsiya vositalarining inson ongiga ta'sir mexanizmlarini tahlil qilgan.

O'zbekistonlik olimlardan Q. Nazarov, M. Quronov, E. G'oziyev, O. Musurmonova va boshqa tadqiqotchilar yoshlar ma'naviyati, mafkuraviy xavfsizlik, axborot madaniyati va shaxs rivojlanishi masalalarini ilmiy jihatdan yoritganlar.

Biroq globallashuv sharoitida axborot tahdidlarining yoshlar psixologiyasiga ta'siri hamda ularni himoyalashning kompleks ijtimoiy-psixologik mexanizmlarini chuqur o'rganish zarurati saqlanib qolmoqda.

TADQIQOTNING MAQSADI VA VAZIFALARI

Tadqiqotning maqsadi globallashuv davrida yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalashning ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini aniqlash hamda ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot vazifalari:

- globallashuv sharoitida axborot tahdidlarining mazmun-mohiyatini tahlil qilish;
- yoshlar ongiga axborot tahdidlarining ijtimoiy va psixologik ta'sirini o'rganish;
- media savodxonlik va mafkuraviy immunitetning ahamiyatini aniqlash;
- yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalashning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish;
- oila, ta'lim muassasalari va jamiyatning hamkorlikdagi faoliyatini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

TADQIQOT OBYEKTI VA PREDMETI

Tadqiqot obyekti sifatida globallashuv sharoitida yoshlarning axborot makonidagi faoliyati tanlandi.

Tadqiqot predmeti esa yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalashning ijtimoiy-psixologik omillari, mexanizmlari va usullaridan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda yoshlarni globallashuv davrida axborot tahdidlaridan himoyalashning ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini o'rganishga qaratilgan kompleks yondashuvdan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida falsafiy, psixologik, pedagogik va sotsiologik adabiyotlar tahlili amalga oshirildi.

Tadqiqotning metodologik asosini shaxs rivojlanishining tizimli yondashuvi, axborotlashgan jamiyat nazariyasi, ijtimoiy konstruktivizm hamda media ta'sir konsepsiyalari tashkil etadi.

Tadqiqot davomida quyidagi usullardan foydalanildi:

- ilmiy adabiyotlarni nazariy tahlil qilish;
- qiyosiy-tahliliy metod;
- tizimlashtirish va umumlashtirish;
- psixologik kuzatish;
- empirik ma'lumotlarni sharhlash va interpretatsiya qilish.

Mazkur metodlar orqali yoshlarning axborot makonidagi faoliyati, axborot tahdidlariga munosabati hamda ularni himoyalash mexanizmlari tahlil qilindi.

GLOBALASHUV VA AXBOROT MAKONINING NAZARIY ASOSLARI

Globalashuv zamonaviy dunyo taraqqiyotining eng muhim xususiyatlaridan biri bo'lib, davlatlar va xalqlar o'rtasidagi iqtisodiy, siyosiy, madaniy hamda axborot

aloqalarining kuchayishi bilan tavsiflanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi natijasida dunyo yagona axborot makoniga aylanib bormoqda.

Mashhur futurist E.Toffler axborot jamiyatini insoniyat taraqqiyotining yangi bosqichi sifatida baholab, axborot resurslari kelajakdagi rivojlanishning asosiy omiliga aylanishini ta’kidlagan [3]. M.Kastels esa zamonaviy jamiyatni "tarmoq jamiyati" deb atab, inson faoliyatining aksariyat qismi global axborot tarmoqlari orqali amalga oshirilayotganini asoslab bergan [4].

Bugungi kunda internet foydalanuvchilarining katta qismini yoshlar tashkil etadi. Ular axborot texnologiyalaridan ta’lim olish, muloqot qilish, kasbiy rivojlanish va bo’sh vaqtni tashkil etish maqsadlarida foydalanadilar. Shu bilan birga, raqamli makonda mavjud xavf va tahdidlar ham yoshlar uchun jiddiy muammolarni keltirib chiqarmoqda.

AXBOROT TAHDIDLARINING MAZMUN-MOHİYATI VA TASNIFI

Ilmiy adabiyotlarda axborot tahdidi shaxs, jamiyat yoki davlat manfaatlariga zarar yetkazishga qaratilgan axborot ta’siri sifatida talqin etiladi.

Axborot tahdidlari quyidagi asosiy guruhlariga ajratiladi:

1. Mafkuraviy tahdidlar

Mazkur tahdidlar yoshlarning dunyoqarashi va e’tiqodiga ta’sir ko’rsatishga qaratilgan bo’lib, quyidagilarni o’z ichiga oladi:

- diniy ekstremizm;
- radikalizm;
- terroristik g’oyalar targ’iboti;
- milliy qadriyatlarga zid mafkuraviy ta’sirlar.

2. Psixologik tahdidlar

Psixologik tahdidlar inson hissiyotlari va ruhiy holatiga salbiy ta’sir ko’rsatadi:

- manipulyativ axborotlar;
- psixologik bosim;
- kiberbulling;
- internet qaramligi;
- virtual zo’ravonlik.

3. Ma’naviy-madaniy tahdidlar

Bu turdagi tahdidlar yoshlarning ma’naviy qadriyatlariga salbiy ta’sir etadi:

- ommaviy madaniyatning salbiy ko’rinishlari;
- axloqsizlikni targ’ib qiluvchi kontentlar;
- individualizm va iste’molchilik madaniyati.

4. Kiberxavfsizlik tahdidlari

Raqamli texnologiyalar rivojlanishi bilan quyidagi xavflar ham ortmoqda:

- shaxsiy ma’lumotlarning o’g’irlanishi;
- internet firibgarligi;
- zararli dasturlar;
- kiberjinoyatlar.

YOSHLARGA AXBOROT TAHDIDLARINING IJTIMOİY TA’SIRI

Axborot tahdidlari yoshlarning ijtimoiylashuv jarayoniga bevosita ta’sir ko’rsatadi. Ayniqsa, internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali tarqalayotgan axborotlar yoshlarning ijtimoiy munosabatlari va qadriyatlar tizimini shakllantirishda muhim rol o’ynaydi.

Tahlillar shuni ko’rsatadiki, zararli axborotlar quyidagi ijtimoiy oqibatlarni yuzaga keltirishi mumkin

Axborot tahdidlarining ijtimoiy oqibatlari

Axborot tahdidi turi	Yuzaga keladigan ijtimoiy oqibat
Soxta axborotlar	Noto'g'ri qaror qabul qilish
Kiberbulling	Ijtimoiy moslashuvning pasayishi
Internet qaramligi	Oila va jamiyatdan uzoqlashish
Ekstremistik targ'ibot	Radikallashuv xavfi
Ommaviy madaniyatning salbiy ta'siri	Milliy qadriyatlarining zaiflashuvi

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinadiki, axborot tahdidlari nafaqat individual, balki ijtimoiy darajadagi muammolarni ham keltirib chiqaradi.

OILA VA IJTIMOIIY MUHITNING O'RNI

Yoshlarning axborot tahdidlariga nisbatan barqarorligini shakllantirishda oila muhim ijtimoiy institut hisoblanadi. Oiladagi sog'lom ma'naviy-psixologik muhit farzandning tanqidiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi va salbiy axborotlarga qarshi immunitet hosil qilishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, ta'lim muassasalari, mahalla, tengdoshlar guruhi va ommaviy axborot vositalari ham yoshlar ijtimoiylashuvining muhim omillari hisoblanadi. Ushbu institutlarning hamkorligi axborot xavfsizligini ta'minlashning samarali vositalaridan biridir.

MEDIA SAVODXONLIK – AXBOROT TAHDIDLARIGA QARSHI MUHIM OMIL

Media savodxonlik deganda insonning axborotni izlash, tanlash, tahlil qilish, baholash va undan oqilona foydalanish ko'nikmalari tushuniladi.

Zamonaviy sharoitda media savodxonlik quyidagi kompetensiyalarni o'z ichiga oladi:

- axborot manbalarini tekshirish;
- fakt va fikrni farqlash;
- manipulyativ axborotlarni aniqlash;
- internet xavfsizligi qoidalariga rioya qilish;
- tanqidiy fikrlash asosida xulosa chiqarish.

Shu sababli media savodxonlik yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalashning eng muhim ijtimoiy mexanizmlaridan biri sifatida qaralmoqda.

AXBOROT TAHDIDLARINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Globallashuv sharoitida axborot oqimlarining keskin ortishi yoshlar psixikasiga turli darajadagi ta'sirlarni yuzaga keltirmoqda. Psixologik nuqtai nazardan, yoshlar tashqi ta'sirlarga nisbatan sezgir ijtimoiy qatlam bo'lib, ularning dunyoqarashi, qadriyatlari va hayotiy maqsadlari shakllanish bosqichida bo'ladi.

Shu sababli axborot tahdidlari yoshlarning nafaqat bilim va qarashlariga, balki hissiy holati, motivatsiyasi va xulq-atvoriga ham ta'sir ko'rsatishi mumkin.

PSIXOLOGIK MANIPULYATSIYA MEXANIZMLARI

Zamonaviy axborot makonida manipulyatsiya inson ongiga yashirin ta'sir ko'rsatishning eng keng tarqalgan usullaridan biri hisoblanadi.

Manipulyativ axborotlarning asosiy xususiyatlari:

- hissiyotlarga kuchli ta'sir ko'rsatishi;
- tanqidiy fikrlashni susaytirishi;

- yolg'on ma'lumotlarni haqiqat sifatida qabul qildirishi;
- stereotip va noto'g'ri qarashlarni shakllantirishi;
- ommaviy xulq-atvorni boshqarishga xizmat qilishi.

Ijtimoiy tarmoqlardagi algoritmlar foydalanuvchilarning qiziqishlariga mos kontentlarni taklif qilishi natijasida "axborot pufagi" (information bubble) yuzaga keladi. Bunday holatda yoshlar faqat o'z qarashlariga mos ma'lumotlarni ko'rib, muqobil fikrlardan uzoqlashib qolishlari mumkin.

INTERNET QARAMLIGI VA UNING PSIXOLOGIK OQIBATLARI

So'nggi yillarda internet qaramligi yoshlar orasida keng tarqalgan psixologik muammolardan biriga aylanmoqda.

Internet qaramligining asosiy belgilari:

- internetda ortiqcha vaqt o'tkazish;
- virtual muloqotni real munosabatlardan ustun qo'yish;
- internetdan foydalanish cheklanganda asabiylashish;
- o'qish va mehnat faoliyati samaradorligining pasayishi;
- uyqu rejimining buzilishi.

Psixologlarning ta'kidlashicha, internet qaramligi depressiya, xavotirlanish, emotsional beqarorlik va ijtimoiy izolyatsiya holatlarining kuchayishiga sabab bo'lishi mumkin.

KIBERBULLING VA PSIXOLOGIK BOSIM

Kiberbulling internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali shaxsga nisbatan muntazam ravishda haqorat, tahqirlash yoki ruhiy bosim o'tkazish holatidir.

Kiberbulling oqibatida:

- o'ziga bo'lgan ishonch pasayadi;
- stress va xavotir kuchayadi;
- depressiv holatlar yuzaga keladi;
- ijtimoiy faollik kamayadi;
- ayrim hollarda suitsidal fikrlar shakllanishi mumkin.

Shu sababli kiberbullingning oldini olish yoshlar ruhiy salomatligini ta'minlashning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

EMPIRIK TADQIQOT NATIJALARI

Tadqiqotning empirik qismi sifatida 18–25 yoshdagi 120 nafar talaba-yoshlar o'rtasida axborot tahdidlariga munosabat va media savodxonlik darajasini aniqlashga qaratilgan so'rovnoma natijalari tahlil qilindi.

So'rovnoma natijalari

Internetdan foydalanish davomiyligi

Ko'rsatkich	Respondentlar ulushi (%)
1–2 soat	12
3–4 soat	26
5–6 soat	34
7 soatdan ortiq	28

Natijalar shuni ko'rsatdiki, respondentlarning 62 foizi kuniga 5 soatdan ortiq vaqtini internetda o'tkazadi. Bu esa axborot tahdidlariga duch kelish ehtimolini oshiradi.

Axborot tahdidlari bo'yicha xabardorlik darajasi

Ko'rsatkich	Foiz (%)
--------------------	-----------------

Yuqori	24
O'rta	49
Past	27

Tahlillar yoshlarning katta qismida axborot tahdidlari haqida umumiy tasavvur mavjudligini ko'rsatgan bo'lsa-da, ularning ko'pchiligi manipulyativ axborotlarni aniqlashda qiyinchiliklarga duch kelishini qayd etgan.

Media savodxonlik darajasi

Daraja	Foiz (%)
Yuqori	21
O'rta	53
Past	26

Ushbu natijalar media savodxonlikni rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha ta'limiy dasturlar zarurligini ko'rsatadi.

NATIJALAR TAHLILI

Olingan natijalar yoshlarning aksariyati internet va ijtimoiy tarmoqlardan faol foydalanishini ko'rsatdi. Shu bilan birga, axborot xavfsizligi bo'yicha bilim va ko'nikmalar darajasi yetarli emasligi aniqlandi.

Tahlillar quyidagi qonuniyatlarni ko'rsatdi:

1. Internetdan foydalanish va axborot tahdidlariga duch kelish ehtimoli o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik mavjud.
2. Media savodxonligi yuqori bo'lgan respondentlarda manipulyativ axborotlarga ishonish darajasi ancha past.
3. Oila bilan muntazam muloqot qiluvchi yoshlarda internet qaramligi va kiberbullingning salbiy oqibatlari kamroq uchraydi.
4. Mustaqil fikrlash ko'nikmalari rivojlangan yoshlar turli mafkuraviy ta'sirlarga nisbatan barqarorroq bo'ladi.

NATIJALAR MUHOKAMASI

Tadqiqot natijalari E.To'ffler, M.Kastels va zamonaviy media tadqiqotchilarining ilmiy qarashlari bilan mos keladi. Axborotlashgan jamiyat sharoitida yoshlarning axborot xavfsizligini ta'minlash faqat texnologik himoya vositalari bilan emas, balki psixologik va pedagogik yondashuvlar orqali ham amalga oshirilishi lozim.

Yoshlarning media savodxonligini oshirish, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va mafkuraviy immunitetini mustahkamlash axborot tahdidlarining salbiy ta'sirini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, axborot tahdidlariga qarshi kurashishda oila, ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va fuqarolik jamiyati institutlarining hamkorligi alohida ahamiyatga ega.

Shuningdek, ta'lim tizimida media savodxonlik va axborot xavfsizligiga oid maxsus treninglar hamda psixologik profilaktika dasturlarini joriy etish yoshlarning axborot madaniyatini yuksaltirishga xizmat qiladi.

ILMIY YANGILIK

Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilar bilan izohlanadi:

Birinchidan, globallashuv sharoitida yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalash jarayoni ijtimoiy-psixologik nuqtai nazardan tizimli yondashuv asosida tahlil qilindi.

Ikkinchidan, axborot tahdidlarining yoshlar psixikasiga ta'sir etish mexanizmlari (manipulyatsiya, emotsional bosim, axborot pufagi, kiberbulling) kompleks tarzda yoritildi.

Uchinchidan, media savodxonlik, mafkuraviy immunitet va psixologik barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik ilmiy jihatdan asoslab berildi.

To'rtinchidan, yoshlarni axborot tahdidlaridan himoyalashning ijtimoiy-psixologik modeli ishlab chiqildi hamda unda oila, ta'lim muassasasi va jamiyat hamkorligi asosiy omil sifatida belgilandi.

AMALIY TAVSIYALAR

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Ta'lim tizimi uchun
 - Oliy va o'rta ta'lim muassasalarida “Media savodxonlik va axborot xavfsizligi” maxsus kurslarini joriy etish;
 - Talabalarda tanqidiy fikrlash va faktcheking ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan treninglar tashkil etish;
 - Raqamli madaniyat va internet etikasi bo'yicha o'quv dasturlarini kengaytirish.
2. Oila institutiga
 - Ota-onalarning raqamli savodxonligini oshirish;
 - Farzandlarning internetdan foydalanishini nazorat qilish bilan birga, ularda mustaqil fikrlashni qo'llab-quvvatlash;
 - Oilaviy muloqotni kuchaytirish va psixologik qo'llab-quvvatlash muhitini yaratish.
3. Psixologik xizmat tizimi uchun
 - Ta'lim muassasalarida psixologik xizmat faoliyatini kuchaytirish;
 - Kiberbulling va internet qaramligi bo'yicha profilaktik dasturlar ishlab chiqish;
 - Yoshlar uchun psixologik trening va konsultatsiyalarni keng joriy etish.
4. Davlat va jamiyat darajasida
 - Yoshlar o'rtasida milliy va ma'naviy qadriyatlarni targ'ib qiluvchi kontentlarni ko'paytirish;
 - Internet makonida axborot xavfsizligini kuchaytirish;
 - Ommaviy axborot vositalarida sog'lom axborot muhitini shakllantirish.

XULOSA

Globallashuv sharoitida axborot makonining tez kengayishi yoshlar hayotiga ijobiy imkoniyatlar bilan birga jiddiy xavf va tahdidlarni ham olib kelmoqda. Axborot tahdidlari yoshlarning nafaqat bilim darajasiga, balki ularning psixologik holati, ijtimoiy xulq-atvori va ma'naviy qadriyatlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, yoshlarni axborot tahdidlaridan samarali himoya qilish uchun kompleks yondashuv zarur bo'lib, unda media savodxonlikni rivojlantirish, mafkuraviy immunitetni shakllantirish va psixologik barqarorlikni mustahkamlash asosiy o'rin tutadi.

Shuningdek, oila, ta'lim muassasalari va jamiyat o'rtasidagi hamkorlik tizimini kuchaytirish yoshlar axborot xavfsizligini ta'minlashning eng muhim sharti hisoblanadi. Axborot madaniyati yuqori bo'lgan yoshlar esa jamiyat taraqqiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.

2. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
3. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
4. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni.
5. O‘zbekiston Respublikasining “Axborotlashtirish to‘g‘risida”gi Qonuni.
6. Toffler A. The Third Wave. – New York: Bantam Books, 1980.
7. Castells M. The Rise of the Network Society. – Oxford: Blackwell, 1996.
8. McLuhan M. Understanding Media. – New York: Routledge, 2001.
9. Bauman Z. Globalization: The Human Consequences. – Columbia University Press, 1998.
10. Giddens A. Modernity and Self-Identity. – Stanford University Press, 1991.
11. Boyd D. It’s Complicated: The Social Lives of Networked Teens. – Yale University Press, 2014.
12. Livingstone S. Children and the Internet. – Polity Press, 2009.
13. Turkle S. Alone Together. – Basic Books, 2011.
14. UNESCO. Media and Information Literacy Curriculum. – Paris, 2021.
15. OECD. Digital Literacy and Youth Development Report. – 2022.
16. UNICEF. Children in a Digital World. – 2021.
17. World Economic Forum. Global Risks Report. – 2024.
18. Quronov M. Yoshlar ma’naviyati va mafkuraviy immunitet. – Toshkent, 2020.
19. Nazarov Q. Globallashuv va mafkuraviy jarayonlar. – Toshkent, 2015.
20. G‘oziyev E.G‘. Umumiy psixologiya. – Toshkent, 2017.
21. Musurmonova O. Oila pedagogikasi. – Toshkent, 2019.
22. Davletshin M.G. Yosh psixologiyasi. – Toshkent, 2018.
23. Anderson M., Jiang J. Teens, Social Media & Technology. – Pew Research Center, 2023.
24. Castells M. Communication Power. – Oxford University Press, 2009.
25. Zuboff S. The Age of Surveillance Capitalism. – 2019.

RIVOJLANTIRISH OMILLARI <i>Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna</i>	
VIRTUAL MASHHURLIK SINDIROMI VA OILAVIY ROLLARNING DEVALVATSIYASI <i>Axmedova Surayyo Sunnat qizi</i>	94
O'SMIRLARDA KASBIY IDENTIFIKATSIYA VA KASB TANLASH MOTIVATSIYASI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI <i>Xudoyberdiyeva Yulduz Sharif qizi, Ilmiy rahbar: Ostonov Jasur Shopurjonovich</i>	99
YUQORI SINIF CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK FANIDA AMALIY MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISHDA JISMONIY SIFATLARNING O'RNI <i>Nurulloev Laziz Latipovich</i>	108
BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING LINGVISTIK KOMPETENTLIGI: TUSHUNCHA, TARKIBIY KOMPONENTLAR VA MEZONLAR <i>Kamolova Mashhura Otabek qizi</i>	116
YOSHLARNI GLOBALLASHUV DAVRIDA AXBOROT TAHDIDLARIDAN HIMOYALASHNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI <i>Raximova Aziza Kamolovna, Ilmiy rahbar: Ostonov Jasur Shopurjonovich,</i>	122
GIMNASTIKA VOSITALARI ORQALI MOSLASHUVCHANLIKNI RIVOJLANTIRISH <i>Saidova Mahbuba Ayubovna</i>	131
MAKTAB O'QUVCHILARIDA STRESS VA DEPRESSIYA HOLATLARINI OLDINI OLISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK ASOSLARI <i>Baxshullayeva Nilufar Olim qiz</i>	139
НАЧИМОСТЬ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ КОМПЕТЕНЦИИ СОЗДАНИЯ ТЕКСТА У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ <i>Хаитова Нодира Бафоевна</i>	144
“INSON –GENERATIV SUN'IIY INTELLEKT” TIZIMIDAGI MULOQOTNING LINGVISTIK VA KOGNITIV XUSUSIYATLARI (RUS TILIDAGI KO'RSATMALARGA ASOSLANGAN) <i>Atamurodova Sitara Jalilovna</i>	153
BOSHLANG'ICH MATEMATIKA TA'LIMIDA ARIFMETIK AMALLARNI O'QITISHDA METOLOGIK MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI <i>Ikromova Sevinch Elniyoz qizi</i>	161
JADID MAKTABLARINING PEDAGOGIK KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING SHAKL, METOD VA TEXNOLOGIYALARI <i>Shamsullayeva Ruxsatoy Sunnatullayevna</i>	167
CHAQIRIQQACHA HARBIY TA'LIM YO'NALISHI TALABALARIDA VATANGA SADOQAT TUYG'USINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBALAR <i>Boboyev A'lonirzo To'lamirzayevich</i>	174
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDA TANQIDIY FIKRLASH ASOSIDA O'QUVCHILARNING META-PREDMET KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI <i>Norkulova Dilorom Oybekovna</i>	181
Filologiya fanlari	
BUXOROLIK SHOIRALAR IJODIDA DENDRAR OBRAZLARINING BADIY-ESTETIK TALQINLARI <i>Rustamova Gavhar Bahron qizi</i>	191